

نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)

همان طور که در فصل اول گفته شد، یکی از معیارهایی که براساس آن می توان نواحی را از یکدیگر متمایز نمود و مطالعه کرد، معیار اقتصادی است. اقتصاد، نظامی از تولید، توزیع، مبادله و مصرف کالاها و خدمات توسط گروه های مختلف اجتماعی در یک ناحیه است.

گفت و گو کنید

- تصاویر زیر فعالیت های اقتصادی را در نواحی مختلف جهان نشان می دهد.
- ۱- هر تصویر کدام عنصر تعریف اقتصاد را که در متن بالا گفته شده است، نشان می دهد؟
 - ۲- با توجه به پیش دانسته های تان، فعالیت های اقتصادی را که در تصاویر زیر می بینید، به چند گروه یا بخش طبقه بندی کنید.
 - ۳- الف) آیا همواره هر جامعه دارای یک نظام اقتصادی است؟ چرا؟ ب) چرا شکل گیری نظام اقتصادی در جوامع، همواره به رابطه انسان و محیط طبیعی وابسته است؟ پ) آیا ممکن است در آینده، انسان از وابستگی به محیط طبیعی بی نیاز شود؟

- فعالیت های اقتصادی نوع اول مانند فعالیت های کشاورزی
- فعالیت های اقتصادی نوع دوم مانند فعالیت های صنعتی
- فعالیت های اقتصادی نوع سوم مانند فعالیت های خدماتی
- فعالیت های نوع چهارم مانند فعالیت های مربوط به حوضه تکنولوژی

چهار گروه فعالیت های اقتصادی را نام ببرید و مثال بزنید-2

طبقه بندی فعالیت های اقتصادی

در گذشته، فعالیت های اقتصادی به سه گروه یا سه بخش عمده تقسیم می شدند. از دهه ۱۹۸۰ میلادی، یک بخش دیگر به بخش های قبلی افزوده شد و فعالیت های نوع چهارم، نام گرفت. به عبارت دیگر، امروزه فعالیت ها را به چهار گروه یا بخش تقسیم می کنند:

- ۱- فعالیت های نوع اول:** به فعالیت هایی گفته می شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند کشاورزی، زراعت، دام پروری، صید ماهی، جنگل داری و استخراج معدن.
 - ۲- فعالیت های نوع دوم:** شامل فعالیت هایی است که طی آنها منابع و مواد اولیه در کارخانه ها تغییر شکل می یابند و به کالا تبدیل می شوند؛ مانند تولید انواع کالاهایی که در زندگی روزانه از آنها استفاده می کنیم. (صنعت)
 - ۳- فعالیت های نوع سوم:** به فعالیت هایی گفته می شود که در فرایند آنها خدماتی به دیگران ارائه می شود؛ مانند حمل و نقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خرید و فروش، تجارت و مانند آن. (خدمات)
 - ۴- فعالیت های نوع چهارم:** بخشی از فعالیت های اقتصادی که فراهم کننده خدمات مربوط به جمع آوری و پردازش اطلاعات و فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش و تحقیق و توسعه است.
- نسبت اشتغال در فعالیت های چهارگانه در کشورها و نواحی مختلف جهان، متفاوت است. در برخی نواحی جهان، نسبت اشتغال در فعالیت های نوع اول و دوم، و در برخی دیگر فعالیت های نوع سوم و چهارم غلبه دارد. a

انواع کشاورزی در جهان را نام ببرید-2

v چه عواملی موجب افزایش چشمگیر کشاورزی تجاری در جهان شده است؟

کشاورزی

رشد جمعیت در جهان

خرداد: 1403. استخراج معدن از فعالیتهای اقتصادی (نوع اول - نوع دوم) به شمار میرود

یکی از نیازها و نگرانی های مهم بشر امروز، تأمین غذاست و امنیت غذایی* جزء اهداف و برنامه های مهم همه کشورهای محسوب می شود. به همین سبب، کشاورزی یک فعالیت بسیار مهم اقتصادی است. کشاورزی از گذشته های بسیار دور و شکل گیری اولین سکونتگاهها در کنار رودها تا امروز، که تقریباً در همه کشورهای انجام می شود، اهمیت خود را در زندگی بشر حفظ کرده است.

b معیارهای طبقه بندی کشاورزی در دنیا را نام ببرید

نواحی عمده کشاورزی در جهان

برای طبقه بندی نواحی کشاورزی در جهان از معیارهای گوناگونی استفاده می شود؛ برای مثال b معیشتی یا تجاری بودن، اندازه و وسعت زمین، مالکیت زمین (شخصی، دولتی، اجاره ای و ...) میزان سرمایه، نیروی انسانی و کاربرد ماشین آلات و فناوری و b. ...

• به طور کلی، نواحی کشاورزی در جهان دو نوع اند: نواحی 2 (کشت معیشتی (غیر تجاری) و نواحی کشت تجاری) 2
3) در کشاورزی معیشتی تولید محصول یا پرورش دام بیشتر در حد مصرف خانوار کشاورز یا فروش محلی صورت می گیرد و میزان تولید و سود اقتصادی، کم است. 3 T هدف از کشاورزی تجاری چیست

4) T در کشاورزی تجاری تولید محصول کشاورزی یا پرورش دام به منظور فروش در بازارهای داخلی یا صادرات به کشورهای دیگر و با هدف کسب سود انجام می شود. T در این نوع کشاورزی، معمولاً از فناوری های پیشرفته و ابزارآلاتی مانند تراکتور، کمباین، بذر اصلاح شده و کود شیمیایی استفاده می شود. این نوع کشت به سرمایه بسیار نیاز دارد و میزان تولید محصول نیز در آن زیاد است.

کشاورزی تجاری به دنبال رشد جمعیت در جهان گسترش یافته است و هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای کمتر توسعه یافته جهان رواج دارد. 4. ویژگی های کشاورزی معیشتی (غیر تجاری) را بنویسید-3 خرداد: 1403

دو مورد از ویژگی های کشاورزی تجاری را بنویسید-4

K در ایران برای اینکه کشاورزی تجاری گسترش بیشتری پیدا کند چه راهکارهایی میتوان داد؟

الف- زمینهای وسیع و یکپارچه در اختیار کشاورزان قرار گیرد

ب- کشاورزان از فناوری پیشرفته و ابزارآلات مانند تراکتور، کمباین در کشاورزی استفاده کنند

ج- بذرهای اصلاح شده و کود شیمیایی، در اختیار کشاورزان قرار گیرد

در این جدول، طبقه‌بندی نواحی کشاورزی بر اساس کشت‌های معیشتی و تجاری را مشاهده می‌کنید.

ویژگی‌ها - نواحی	نوع کشاورزی	
چرای شبانی و کوچ افراد و دام‌ها به منظور یافتن آب و علوفه در استپ‌ها؛ مانند بخش‌هایی از عربستان، ایران، آسیای مرکزی و جنوب غربی آسیا، ساوانا و ...	گله‌داری شبانی	کشاورزی معیشتی (غیر تجاری)
قطع درختان و سوزاندن پوشش گیاهی در نواحی استوایی توسط ساکنان بومی و کشت محصولاتی چون ذرت و رها کردن زمین پس از ضعیف شدن آن و به جست‌وجوی زمین دیگر رفتن (بسوزان و برو)	کشت نوبتی (کوچنده)	
تراس‌بندی مزارع برنج در آسیای موسمی روی دامنه‌های ملایم، و مزارع کم‌وسعت اما پرمحصول، مانند مزارع برنج فیلیپین، تایلند و ...	کشت برنج آبی (عراقی)	
در نواحی سرد و خشک آسیا، دره‌های رودها در جنوب غربی آسیا و قسمتی از اروپا، کشت غلات، ارزن، لوبیا، سیب زمینی و ... توسط خانوار روستایی و پرورش گاو و گوسفند	کشت غله روستایی و دامداری	
در ارتفاعات یا دره‌ها یا جلگه‌های رودخانه‌ای مناطق استوایی مانند ارتفاعات مکزیک و آند، استفاده از وسایل ابتدایی، کشت ذرت و سیب زمینی و گندم و پرورش لاما* و گوسفند	زراعت بدوی ساکن	
کشت غلاتی مانند گندم، جو، ذرت و برنج در مقیاس وسیع با استفاده از وسایل پیشرفته برای عرضه به بازارهای جهانی؛ مانند ناحیه میدوست در امریکا، کانادا، روسیه و ...	کشت غله تجاری	کشاورزی تجاری
پروراندن دام برای استفاده از گوشت همراه با دامداری مجهز در کنار کشت غله تجاری مانند هلند، فرانسه، استرالیا، امریکا	دامداری تجاری	
تولید تخصصی یک محصول گرمسیری مانند موز، قهوه و نیشکر در نواحی استوایی برای فروش گسترده در بازارهای جهانی	کشت تخصصی تک‌محصولی (پلانتیشن)	
کشت متمرکز میوه و سبزی با تمرکز روی یک محصول؛ مانند باغ‌های زیتون در یونان	باغداری تجاری	
پرورش درختان انگور، زیتون، انجیر و مرکبات همراه با دامداری نسبتاً کوچک (بز و خوک)	کشاورزی مدیترانه‌ای	
گله‌داری‌های بزرگ توسط خانوارهای کشاورز مانند گله‌داران استرالیا، زلاندنو و آرژانتین	گله‌داری مزرعه‌ای	

انواع کشاورزی معیشتی (غیر تجاری)

گفت و گو کنید

۱- در هر یک از تصاویر بالا کدام نوع کشاورزی معیشتی نشان داده شده است؟ با استفاده از اطلاعات جدول صفحه قبل پاسخ دهید.
 ۲- به نظر شما، آیا امروزه فراهم کردن مواد غذایی مانند میوه و سبزیجات، گوشت قرمز، مرغ، تخم مرغ و لبنیات برای ساکنان شهرها از طریق کشاورزی معیشتی (غیر تجاری) در روستاها امکان پذیر است؟ درباره چند نمونه از محصولات کشاورزی و دامی که روزانه مصرف می کنید، پرس و جو کنید. این محصولات در کدام نوع کشاورزی تولید شده و به دست شما رسیده اند؟

۳- یک مورد از محاسن و معایب هر یک از انواع کشاورزی معیشتی و تجاری را بیان کنید. **تولید زیاد محصول کشاورزی تخریب شدید محیط زیست**
 ۴- فعالیت های بخش کشاورزی علاوه بر تامین مواد غذایی، نیازهای بخش صنعت را نیز برطرف می کند. دست کم سه محصول کشاورزی مرتبط با بخش صنعت را نام ببرید؛ مثال: ابریشم. **تامین مواد غذایی مردمان ساکنان نواحی استوایی استفاده از وسایل ابتدایی و کم بودن تولید محصول شیره و محصولات لبنی ماده اولیه برای صنایع غذایی است.**

برای مشاهده تصاویر بیشتر انواع نواحی کشت، به لوح فشرده پیوست کتاب یا پایگاه اینترنتی شبکه رشد به نشانی www.roshd.ir مراجعه کنید.

مهم ترین نواحی کشت گندم را نام ببرید - 6

اکنون سه مورد از انواع کشاورزی تجاری جدول صفحه ۸۵ را بررسی می کنیم :

c چرا برنج فقط در نواحی خاصی از دنیا کشت می شود

الف) کشت غله تجاری

● غلات مانند گندم، برنج، ذرت، جو، چاودار و ارزن نقش مهمی در تأمین غذای مردم جهان دارند. در کشورهای آسیایی و آفریقایی بخش عمده غذای مردم را غلات تشکیل می دهد.

میانگین تولید سالانه غلات در جهان ۱/۵ میلیارد تن است که البته در سال های مختلف،

کاهش یا افزایش می یابد.

6) از مهم ترین نواحی کشت غله تجاری در دنیا مزارع وسیع گندم در چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیاست. این کشورها بخش عمده گندم جهان را تولید می کنند.

● ذرت به طور وسیعی در اغلب نواحی دنیا کشت می شود. ایالات متحده آمریکا حدود

۴۰ درصد ذرت جهان را تولید می کند.

● برنج از غلات مهم است و نقش مهمی در تأمین غذای جهان دارد اما به دلیل اینکه به

شرایط خاص آب و هوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته

است، در نواحی خاصی کشت می شود. بیشتر برنج دنیا در قاره آسیا، به ویژه آسیای

شرقی و جنوب شرقی، کشت می شود. به جدول تولیدکنندگان عمده برنج در صفحه بعد توجه کنید و تعدادی از آنها را نام ببرید.

d مزارع غله تجاری معمولاً بسیار بزرگ اند و کاشت و برداشت محصول در آنها به صورت ماشینی انجام می شود. گاه این مزارع

به صورت یک شرکت یا اتحادیه بزرگ اداره می شوند. این نوع کشاورزی، معمولاً در کنار مزارع، کارخانه هایی برای تبدیل، بسته بندی و توزیع محصولات در بازارهای مصرف پدید می آید که در اصطلاح به آنها «کشت و صنعت» می گویند. معمولاً از بقایای

برداشت غلات برای خوراک دام استفاده می شود.

d ویژگی مزارع غله تجاری را بنویسید

e منظور از اصطلاح کشت و صنعت چیست

p چرا نواحی تجاری کشت برنج اغلب در جنوب شرق آسیا قرار دارند؟

y کدام نوع کشت هم در کشورهای پیشرفته و هم در کشورهای کمتر توسعه یافته رواج دارد و کدام غله به طور وسیعی در بیشتر نواحی دنیا کشت میشود؟ کشاورزی تجاری - ذرت

مزرعه گندم - فرانسه

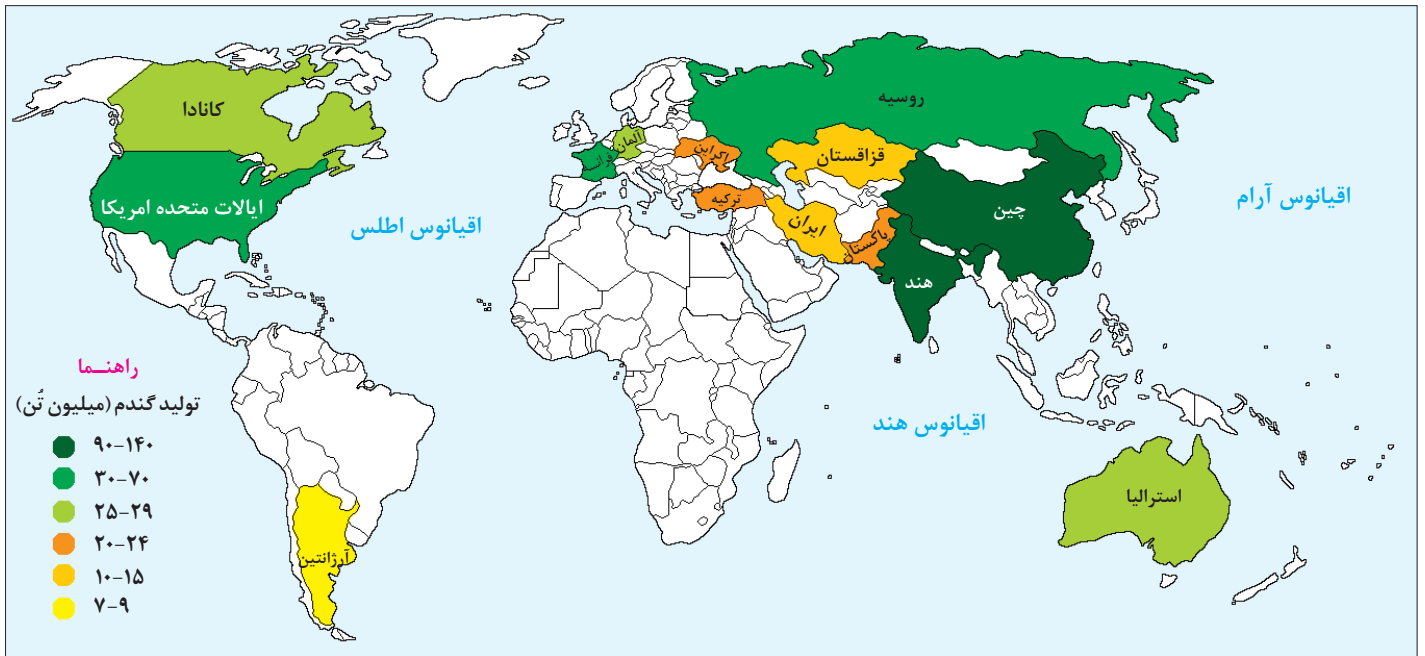
کشت برنج - فیلیپین

f چه کشورهای در دوره انقلاب سبز توانستند محصولات خود را چند برابر کنند **پاکستان و فیلیپین**

Q نتیجه انقلاب سبز در کشورهایمانند فیلیپین و پاکستان چه بود؟ **خودکفایی در تولید برنج**

چگونه کشورهایمانند پاکستان و فیلیپین در دوره انقلاب سبز توانستند محصولات کشاورزی خود را چند برابر کنند - 7

نقشه نواحی مهم کشت گندم در جهان (بیش از ۷ میلیون تن در سال) (۲۰۱۳ میلادی)

● از دهه ۱۹۷۰ میلادی با انقلاب سبز* و **7** کار بردن روش‌های علمی، بذره‌های اصلاح شده، کود و آفت‌کش‌های شیمیایی و ماشین‌آلات، **7** برخی کشورها موفق شدند تولید کشاورزی خود را به چند برابر افزایش دهند که از جمله این کشورها می‌توان به فیلیپین و پاکستان اشاره کرد که در زمینه تولید برنج به خودکفایی رسیدند.

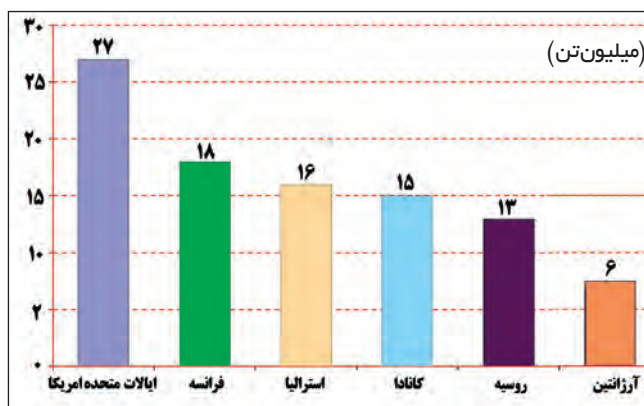
تولید کنندگان و مصرف کنندگان مهم گندم جهان (۲۰۱۳-۲۰۱۴ میلادی، گزارش فائو)

ردیف	کشور	تولید گندم (میلیون تن)	مصرف گندم (میلیون تن)
۱	چین	۱۲۲	۱۲۳
۲	هند	۹۴	۹۳
۳	امریکا	۵۸	۲۴
۴	روسیه	۵۲	۳۵
۵	فرانسه	۳۹	۱۸
۶	کانادا	۳۸	۱۸
۷	آلمان	۲۵	۱۵
۸	پاکستان	۲۴	۲۳
۹	استرالیا	۲۳	۶
۱۰	اکراین	۲۳	۱۱

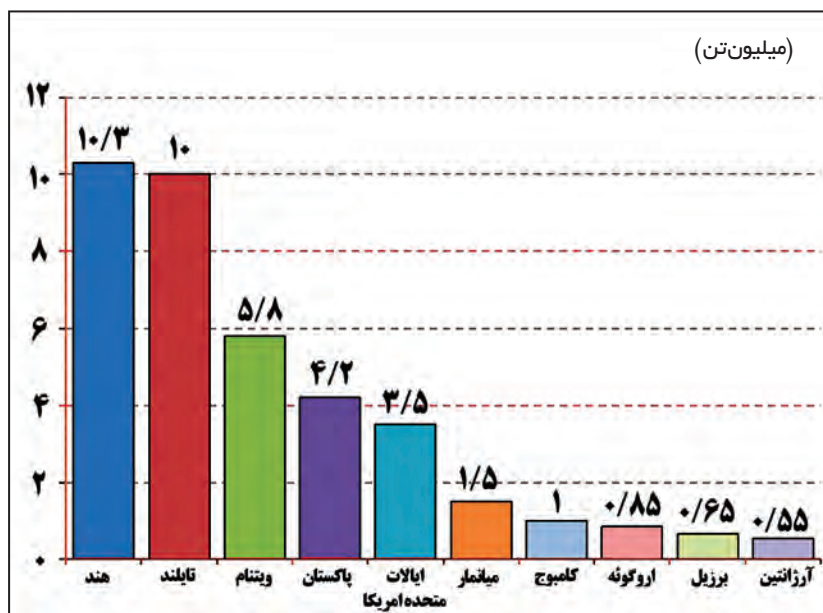
تولید کنندگان عمده برنج جهان (۲۰۱۳-۲۰۱۴ میلادی)

ردیف	کشور	میزان تولید (میلیون تن)
۱	چین	۲۰۲
۲	هند	۱۵۵
۳	اندونزی	۶۵
۴	بنگلادش	۵۰
۵	ویتنام	۴۲
۶	تایلند	۳۴
۷	میانمار (برمه)	۳۲
۸	فیلیپین	۱۶
۹	برزیل	۱۳/۵
۱۰	پاکستان	۹/۲
۱۱	کامبوج	۸/۸
۱۲	ژاپن	۸/۴

مهم ترین صادر کنندگان گندم (۲۰۱۳ میلادی) گزارش شورای جهانی غلات

مهم ترین صادر کنندگان برنج (۲۰۱۳ میلادی)

توجه: آمار تولید و صدور غله کشورهای در سال های مختلف، متفاوت است. برای مثال، در سال ۲۰۱۶ میلادی روسیه با صدور ۲۵ میلیون تن گندم رتبه نخست جهان را به خود اختصاص داد و از سایر کشورها پیشی گرفت.

بیشتر بدانیم

فائو اعلام کرد **ایران** در سال ۲۰۱۵ میلادی با تولید ۱۴ میلیون تن گندم، یازدهمین تولیدکننده بزرگ گندم جهان بوده است.

فعالیت

- نمودارها و جدول‌ها را مطالعه کنید و به پرسش‌ها پاسخ دهید .
- ۱- با توجه به جداول تولید کنندگان برنج و گندم، بین قاره‌های تولید کننده این دو محصول چه تفاوتی وجود دارد؟ با استفاده از داده‌های جدول‌ها توضیح دهید .
 - ۲- کدام کشورها هم در تولید گندم و هم برنج رتبه اول و دوم جهان را به خود اختصاص داده‌اند؟
 - ۳- با آنکه چین بزرگ‌ترین تولید کننده گندم جهان است، در نمودار صادر کنندگان این غله دیده نمی‌شود؛ چرا؟
 - ۴- با استفاده از داده‌های نمودارها، صادرات کدام غله در جهان بیشتر است؟ چرا؟
 - ۵- میزان تولید و صدور برنج و گندم را در رتبه‌های اول و آخر جداول و نمودارها مقایسه کنید. چه نتیجه‌ای می‌گیرید؟
 - ۶- وضعیت ایران را از نظر تولید گندم در جهان چگونه ارزیابی می‌کنید؟
 - ۷- الف) به نظر شما، چرا مردم کشور ما مصرف برنج ایرانی را به برنج‌های وارداتی ترجیح می‌دهند؟ ب) چند گونه معروف برنج ایرانی را نام ببرید. پ) ایران از وارد کنندگان عمده برنج است. برای افزایش تولید برنج در کشور و کاهش واردات آن چه می‌توان کرد؟

ب) دامداری تجاری

- 8 در دامداری تجاری، دامداران برای تولید گوشت، شیر و سایر لبنیات یا پشم به نگهداری از دام‌ها و پرواربندی آنها با استفاده از تجهیزات مدرن و روش‌های علمی اقدام می‌کنند (8) این گونه دامداری‌ها ممکن است در کنار مزارع بزرگ غله تجاری ایجاد شوند (تا) و از بقایای محصولات کشاورزی برای تغذیه دام استفاده کنند.
- 9) ایالات متحده آمریکا، اتحادیه اروپا، استرالیا، زلاندنو، آرژانتین و برزیل از مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری در جهان هستند. (9)

دامداری تجاری چیست؟-8

مهم‌ترین مراکز دامداری تجاری را نام ببرید-9 (90)

چرا بعضی مواقع دامداری تجاری در کنار مزارع بزرگ غله ایجاد می‌شود [H]

پلانتیشن چیست و چند محصول آن را نام ببرید؟-10 مزارع پلانتیشن در کدام نواحی قرار دارند؟-11

X محصولات پلانتیشن با چه هدفی تولید میشود؟

پ) کشت تک محصولی تخصصی (پلانتیشن)

به تصاویر زیر توجه کنید؛ آیا تاکنون فکر کرده‌اید که محصول 10 (1) چون موز، قهوه، آناناس و کاکائو که در نواحی بسیار دور از ما کشت می‌شوند، چگونه به دست ما می‌رسند؟ 10 F

- این محصولات استوایی در مزارعی که به «پلانتیشن» معروف است، پرورش داده می‌شوند. 10 F پلانتیشن عبارت است از زمین‌های وسیع کشاورزی که به تولید یک محصول خاص اختصاص دارد. 10 X محصولات برای صادرات و عرضه به بازارهای فروش جهانی تولید می‌شوند. X
- 10 F مزارع محصولات خاص نواحی گرم و مرطوب استوایی در کشورهای مجاور استوا در قاره‌های آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی قرار دارند. 10 F

برخی محصولات کشاورزی پلانتیشن‌ها

- در گذشته، وقتی اروپاییان قاره آمریکا را کشف و به آنجا مهاجرت کردند و در آنجا ساکن شدند، برخی از تاجران ثروتمند، مزارع تجاری وسیع تک محصولی (پلانتیشن) را به ویژه در جنوب ایالات متحده احداث کردند. مالکان سفیدپوست و ثروتمند، بردگان سیاه‌پوست را استثمار و به کار در این مزارع مجبور می‌کردند و از راه تجارت این محصولات، سود بسیاری به دست می‌آوردند. کارگران مجبور بودند ساعت‌های زیادی در هوای گرم و مرطوب برای اربابان کار کنند؛ در حالی که از هرگونه حقوقی محروم بودند و همواره مجازات و تنبیه می‌شدند.

حرامروزه صاحبان اغلب مزارع تک محصولی تخصصی (پلانتیشن ها) شرکت های چندملیتی هستند؟-11

شرکت های چندملیتی را تعریف کنید-12

چرا بیشتر مزارع پلانتیشن در نزدیکی دریاها یا نواحی استوایی قرار دارند؟-13

دو تصویر نقاشی از پلانتیشن پنبه و نیشکر، اربابان سفیدپوست امریکایی و کارگران برده مربوط به قرن هجدهم و نوزدهم

● امروزه صاحبان اغلب مزارع تک محصولی تخصصی (پلانتیشن ها) شرکت های بزرگ، به ویژه شرکت های چندملیتی هستند؛ زیرا این گونه مزارع به سرمایه گذاری زیادی نیاز دارند (11) شرکت های چندملیتی (12) شرکت هایی هستند که معمولاً بخش مرکزی آنها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد و شعبه ها و کارخانه های مونتاژ آنها در سایر نواحی ایجاد شده اند (12) شرکت ها در خارج از مرزهای کشور مبدأ فعالیت می کنند.

شرکت های چندملیتی، که عمدتاً امریکایی و اروپایی هستند، گ أحداث این

مزارع در کشورهای نواحی استوایی سرمایه گذاری می کنند و از نیروی کارگر ارزان قیمت آنها در مزارع خود بهره می برند. برخی از این شرکت ها سالیانه میلیارد ها دلار از تولید و صدور این محصولات، سود به دست می آورند. K

● بیشتر مزارع تک محصولی نواحی استوایی در نزدیکی ساحل دریاها واقع شد (13) تا بتوان از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف

جهان استفاده کرد (13) g راههای کسب سود و درآمد زیاد در شرکت های چند ملیتی را بنویسید

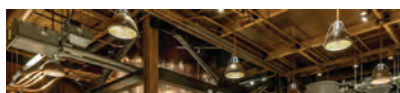
14) j ● از نظر کارشناسان محیط زیست، در کشت تک محصولی، به دلیل اینکه

مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می یابند، خطر فرسایش و ضعف شدن خاک زیاد است. به علاوه، استفاده مداوم و زیاد از کودها و آفت کش های شیمیایی در این مزارع نیز به محیط زیست این

نواحی آسیب می رساند (14) j

دفتر مرکزی یک شرکت چند ملیتی تولید موز - اوهاو

کارخانه و آزمایشگاه فراوری قهوه

برداشت و جمع آوری آناناس در یک مزرعه تک محصولی

ادامه عبارت زیر را بنویسید.

خرداد ۱۴۰۳

«از نظر کارشناسان محیط زیست، در کشت تک محصولی، به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می یابند، خطر

پیامدهای توسعه مزارع پلانتیشن را بنویسید-14 j اثرات زیست محیطی پلانتیشن ها را ارزیابی کنید؟

فعالیت

۱- بخشی از کتاب «صدسال تنهایی» اثر گابریل گارسیمارکز، نویسنده مشهور آمریکای لاتین، به موضوع بهره‌کشی یک شرکت چندملیتی آمریکایی که در کلمبیا و سایر کشورهای آمریکای لاتین فعالیت می‌کرد، پرداخته است. گزیده متن کتاب را بخوانید و برداشت خود را از آن توضیح دهید.

به موضوع رابطه شرکت چندملیتی با مردم و با حکومت کشور میزبان توجه کنید.

۲- برخی معتقدند که بیشتر محصولات که در مزارع تک‌محصولی و خاص تولید و به کشورهای مختلف صادر می‌شوند، عمدتاً غیر ضروری و لوکس هستند و می‌توان به جای آنها محصولات غذایی ضروری پرورش داد. نظر شما در این باره چیست؟

۳- تعدادی از محصولات استوایی، مانند موز و آناناس را که در بازار وجود دارد شناسایی کنید. نام کشور تولید کننده این محصولات را روی برجسب آنها بیابید. درباره شرکت چندملیتی تولید کننده آنها اطلاعاتی از اینترنت گرد آوری کنید و نتیجه را در کلاس گزارش دهید.

... این مرتبه، اعتراض کارگران نسبت به کمبود وسایل بهداشتی در منازل، فقدان خدمات درمانی و وضع افتضاح کار بود. به علاوه، اظهار می‌داشتند که دستمزد آنها را به جای پول با کوپن می‌دهند که آن هم فقط برای خرید ژامبون ویرجینیا از سوپرمارکت «شرکت موز» اعتبار دارد. دلیل زندانی کردن خوزه آرکادیوی دوم این بود که گفته بود این روش کوپن دادن، حيله‌ای است که شرکت موز به کار بسته تا بتواند در هزینه کشتی‌های حامل میوه خود صرفه‌جویی کند ... خانواده‌های کارگران در زاغه‌های محقری درهم می‌لولیدند ... مدت‌ها طول کشید تا تقاضای کارگران رسماً به شرکت موز ابلاغ گردد ...

آقای براون (مدیر شرکت موز) همین که از ماجرای اعتصابات مطلع شد، با چند نماینده سرشناس دیگر از ماکوندو ناپدید شد ...

... اعلام شد که فرمانده کل قوای نظامی استان روز جمعه آینده برای رسیدگی به موضوع وارد آنجا خواهد شد ... بیش از سه هزار نفر کارگر، زن و بچه در محوطه جلوی ایستگاه ازدحام کرده بودند. ستوان بیانیة شماره ۴ فرماندهی کل نظامی استان را قرائت کرد و اعتصاب‌کنندگان را یک مشت خرابکار نامید و به ارتش اختیار داد که به آنها شلیک کند و آنها را بکشند ... ردیف مسلسل‌ها شلیک را آغاز کردند ...

«صدسال تنهایی»، گابریل گارسیمارکز

h چه کشورهای امروز با مشکل گرسنگی دست به گریبان هستند

M علت اصلی گرسنگی و دسترسی نداشتن گروه‌هایی از مردم جهان به غذا چیست؟

بحران گرسنگی در جهان

گرسنگی* و سوءتغذیه* از مسائل مهم جهان امروز است. براساس گزارش فائو، بیش از ۸۰ میلیون نفر از مردم جهان به سوءتغذیه دچارند و میلیون‌ها نفر گرسنه در قاره‌های آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین و حوزه کارائیب زندگی می‌کنند. در یکی دو دهه اخیر، مردم کشورهای چون h زامبیا، ماداگاسکار، اتیوپی، چاد، سودان، افغانستان و یمن با مشکل گرسنگی، دست به گریبان بوده‌اند. کودکان، قربانیان اصلی سوءتغذیه محسوب می‌شوند و گرسنگی آسیب‌های جدی و جبران‌ناپذیر چون ناتوانی یادگیری و مرگ زودرس به آنها وارد می‌کند.

جهان قابلیت تولید غذای کافی برای همه جمعیت را دارد. پس علت گرسنگی و دسترسی نداشتن گروه‌هایی از مردم جهان به غذا چیست؟ علت اصلی گرسنگی «فقر» M بی‌عدالتی، یعنی توزیع نابرابر درآمدها، M جهان موجب می‌شود عده‌ای قادر به خرید مواد غذایی نباشند.

M جنگ‌ها و مهاجرت‌های اجباری M دیگر فقر و بی‌پولی و به دنبال آن گرسنگی محسوب می‌شوند. M تغییرات آب‌وهوایی و وقوع خشکسالی، سیل، طوفان و M این موارد موجب کاهش ذخیره جهانی غلات و بالا رفتن قیمت‌های مواد غذایی می‌شوند و در نتیجه، بر ناتوانی مردم در خرید غذا و افزایش گرسنگی تأثیر می‌گذارد. N

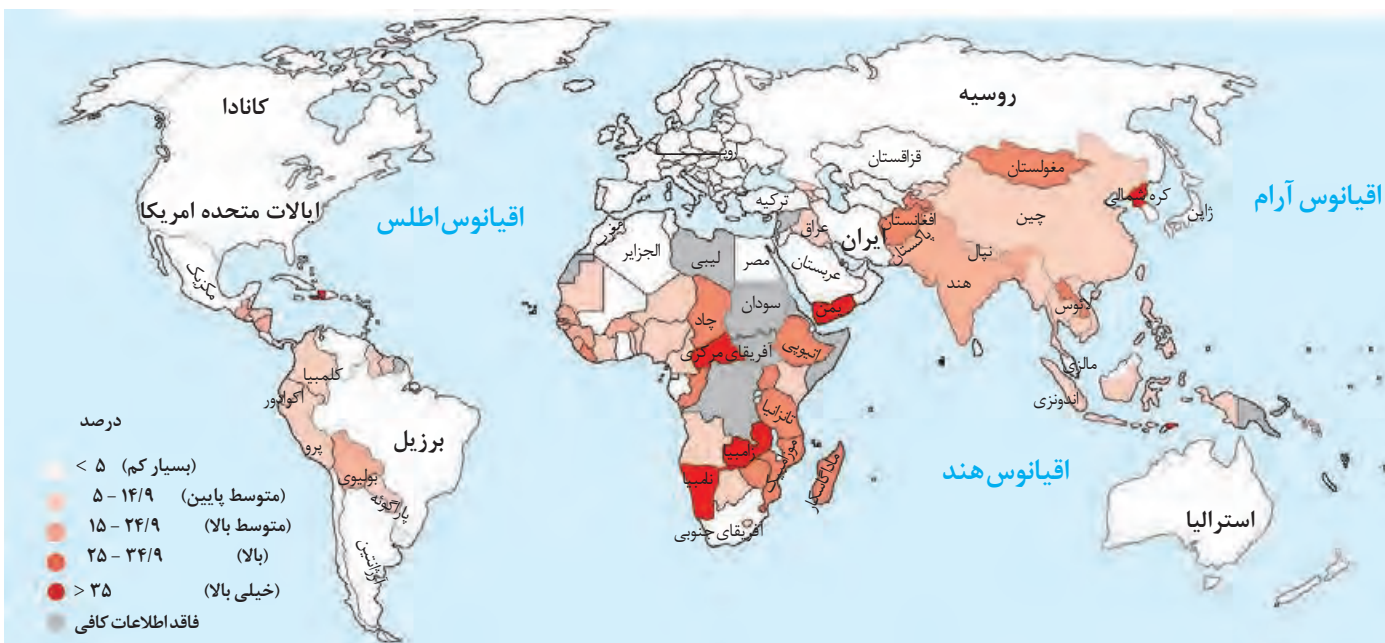
N عوامل طبیعی مانند تغییرات آب و هوایی و خشکسالی و سیل و طوفان چگونه باعث بحران گرسنگی در دنیا می‌شود

T به نظر شما کدامیک از محصولات کشاورزی نقش تعیین کننده در کنترل قحطی و تأمین غذای جهان دارد؟

کشت برنج و گندم و سیبزمینی نقش مهمی در تأمین غذای جهان دارد و سیبزمینی نیز از گروه غلات می‌تواند نقش موثری در کنترل قحطی داشته باشد

حملات جنگی عربستان سعودی به یمن از سال ۱۳۹۴ به بعد و محاصره این کشور موجب گرسنگی شدید در این ناحیه شده است. طبق گزارش یونیسف*، جنگ عربستان ۳۷۰ هزار کودک یمنی را در معرض سوء تغذیه شدید قرار داده است.

میزان سوء تغذیه در جمعیت جهان، گزارش فائو (۲۰۱۶-۲۰۱۴ م)

فعالیت

- ۱- با همفکری با دوستانتان، راه‌حل‌های پیشنهادی اعم از راه‌حل‌های بنیادی و راه‌حل‌های موقت و فوری خود را برای حل بحران گرسنگی جهان روی یک برگه کاغذ فهرست کنید. سپس پیشنهادهایتان را در کلاس مطرح و نقد کنید.
- ۲- با توجه به نقشه بالا و راهنمای آن، کشورها را از نظر سوء تغذیه مقایسه و نقشه را تفسیر کنید.
- ۳- روز جهانی غذا (۱۶ اکتبر، ۲۴ مهرماه) را در تقویم پیدا کنید. تحقیق کنید چرا این روز را چنین نام‌گذاری کرده‌اند.
- ۴- درباره وضعیت گرسنگی و مرگ و میر کودکان در **یمن**، اطلاعاتی از اینترنت گردآوری و در کلاس بیان کنید. وظیفه ما در این زمینه چیست؟ توضیح دهید.
- ۵- یکی از ابزارهای کشورهای سلطه‌گر، تحریم‌های غذایی و دارویی است. به نظر شما کشورها برای مقابله با این ظلم از چه راهکارهایی استفاده کنند؟ چند پیشنهاد ارائه کنید.

صنعت

صنایع شیمیایی - آلمان

ناحیه صنعتی تولید سرامیک - جمهوری چک

ناحیه صنعتی کی هین - ژاپن

امروزه بسیاری از کالاهایی که در زندگی روزانه از آنها استفاده می‌کنیم در کارخانه‌ها تولید می‌شوند. زندگی بشر امروز به انواع صنایع کارخانه‌ای، شامل ماشین‌آلات و ابزار، الکترونیک، پوشاک و نساجی و چرم، محصولات غذایی، چوب و کاغذ، صنایع شیمیایی و دارو و... وابسته است.

آیا می‌توانید از هریک از این صنایع، کالایی مثال بزنید که در زندگی روزانه از آن استفاده می‌کنید؟

U صنایع کارخانه‌ای، تقریباً در همه کشورها وجود دارد، اما نواحی جهان از نظر تعداد صنایع، کمیت و کیفیت تولیدات کارخانه‌ای و همچنین سودی که از راه صدور کالاهای صنعتی به دست می‌آورند، یکسان نیستند. مهم‌ترین نواحی صنعتی یا قطب‌های صنعتی جهان عبارت‌اند از:

15) الف) آمریکای شمالی: شامل ایالات متحده آمریکا و کانادا

است. نواحی صنعتی ایالات متحده آمریکا بیشتر در شمال شرق و از کوه‌های آپالاش تا دریاچه‌های پنج‌گانه گسترده شده‌اند. **15)**

15) ب) اروپای غربی: مهم‌ترین نواحی صنعتی اروپا در غرب این

قاره قرار دارند. ناحیه رور در کشور آلمان و نواحی صنعتی انگلستان،

فرانسه و شمال ایتالیا از نواحی صنعتی مهم در جهان هستند. **15)**

15) پ) مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا: ژاپن از

مهم‌ترین نواحی صنعتی در این بخش از جهان است. چین در دو

دهه اخیر در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته و

به یک قدرت صنعتی جهانی تبدیل شده است. هند نیز، به ویژه

در ناحیه کلکنه و بمبئی، از نظر توسعه صنعت اهمیت جهانی یافته

است. کشورهای کره جنوبی، تایوان، مالزی و سنگاپور در چند

دهه اخیر به تولیدکنندگان و صادرکنندگان مهم کالاهای صنعتی

در جهان تبدیل شده‌اند. **15)**

15) ت) روسیه و اروپای شرقی: ناحیه مسکو، قفقاز، ولگا

(در کشور شوروی سابق) و جمهوری‌های چک و لهستان از اروپای

شرقی، نواحی صنعتی مهم این بخش هستند. **15)**

U نواحی صنعتی جهان بر اساس چه معیارهایی یکسان نیستند و با یکدیگر تفاوت دارند؟

Z کدام بخش از قاره آسیا به عنوان یک ناحیه صنعتی در جوان شناخته میشود؟ **مشرق، جنوب و جنوب شرق آسیا**

X مهم ترین نواحی صنعتی آسیا را نام ببرید **ژاپن**

R به چه مکان های پارک های علم و فناوری گفته می شود

صنایع نو با فناوری پیشرفته

شاید پیش از این اصطلاح صنایع «های تک» (High Technology) را شنیده باشید. این صنایع که به طور عمده با میکروالکترونیکها و ریزپردازندهها سروکار دارند 16 سی سال اخیر در جهان رشد قابل توجهی یافته 16 صنایع الکترونیک شامل رایانهها و تجهیزات آنها، وسایل صوتی و تصویری، تلفن های هوشمند همراه، صنایع هوافضا، لیزر، روباتها و زیست فناوری، انرژی های نو، مهندسی پزشکی و به طور کلی، صنایع دانش بنیان از جمله صنایع نوین یا «های تک» هستند 16 این صنایع، با فعالیتهای اقتصادی نوع چهارم ارتباط نزدیکی دارند.

ویژگی های مهم صنایع نو

- 17) این صنایع عمدتاً بر محور فناوری پیشرفته و استفاده از متخصصان و محققان قرار دارند.
- پیشرفت آنها بر مبنای نوآوری و رقابت است (برای مثال، تولیدکنندگان گوشی های تلفن همراه هر ساله گزینه های جدیدی به مدل های قبلی اضافه می کنند تا از سازندگان دیگر جلو بیفتند و در رقابت، سود بیشتری نصیب خود کنند).
- این صنایع ناگزیر به برقراری ارتباط با فناوری های روز دنیا و صادر کردن کالاهای تولید شده به کشورهای دیگر جهان اند 17

پارک های علم و فناوری

خرداد 1403

R امروزه کشورها سعی می کنند با ایجاد پارک های علمی و فناوری، صنایع نو را گسترش دهند. این پارک ها معمولاً در نزدیکی قطب های صنعتی ایجاد می شوند و از تحقیقات دانشگاهی استفاده می کنند. در این مناطق، آزمایشگاه های متعدد تحقیقاتی و پژوهشگرانی که به ابداع و نوآوری مشغول اند، تمرکز یافته اند R

شهر علمی تسوکوبا در ژاپن از مهم ترین مراکز علمی و فناوری جهان است. دانشگاه تسوکوبا و ده ها مؤسسه تحقیقاتی خصوصی و دولتی در این ناحیه قرار دارند. همه روزه آخرین دستاوردهای علمی این مراکز در زمینه روباتها، مراکز فضایی و ماهواره ها و موشکها در معرض بازدید علاقه مندان قرار می گیرد.

ژاپن از پیشرفته ترین کشورها در تولید انواع روبات است. از این روباتها برای کار در نیروگاه های هسته ای و اکتشافات فضایی گرفته تا آزمایشگاه و رستوران و ... استفاده می شود.

W قطب فضای مجازی جوان چه نام دارد و در کجا قرار دارد؟ سیلیکون ولی در جنوب شرقی سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا

S چرا به دره سیلیکون قلب فضای مجازی جهان میگویند؟

Z چرا بیشتر کشورهای دنیا سعی میکنند پارکهای علم و فناوری را تأسیس کنند

Z

کشور ایران تلاش می کند با پیشرفت در صنایع نوین و فناوریانه، هم نیازهای داخلی را برطرف کند و هم با تولید و صدور کالاهای صنعتی پیشرفته، در بازارهای جهانی جایگاهی به دست آورد

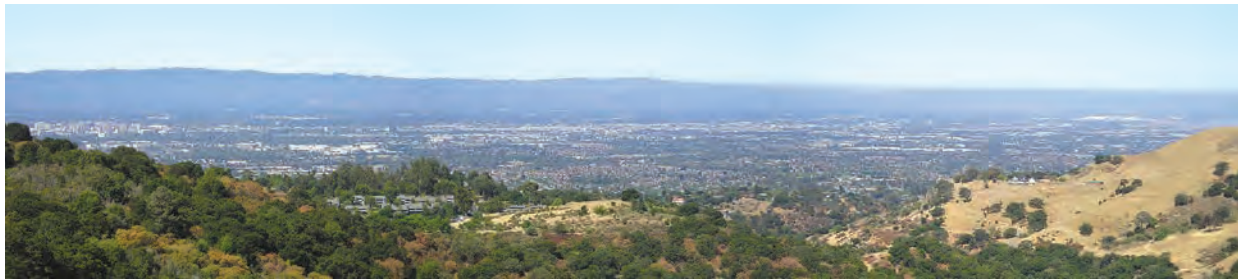

شهرک علمی تحقیقاتی - اصفهان

پارک فناوری پردیس - تهران

دره سیلیکون کجاست؟

شرکت های مشهوری چون اپل، گوگل، اینتل، یاهو، سونی، ایچ پی، سامسونگ، ایسوس در این منطقه مستقرند.

دره سیلیکون (سیلیکون ولی) از اولین و مهم ترین نواحی صنایع نو و دارای فناوری پیشرفته در جهان است و به آن قلب صنایع فضای مجازی جهان نیز می گویند. خرداد 1403

این دره در جنوب شرقی سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا قرار دارد و نام آن از تعداد زیادی شرکت های تولیدکننده «تراشه های سیلیکونی» که اولین بار در این منطقه مستقر شده اند، گرفته شده است.

S صدها شرکت بزرگ مرتبط با نرم افزار رایانه و اینترنت و پردازش

اطلاعات جهان در این ناحیه مستقرند. این منطقه صدها مهندس و مخترع و محقق از سراسر جهان را به خود جذب کرده است که

در مراکز پژوهش و دانشگاهی و آزمایشگاهی آن مشغول به کارند. S

شرکت های مستقر در دره سیلیکون هم با یکدیگر تبادل اطلاعات دارند و هم برای کسب سود بیشتر به رقابت شدید تجاری می پردازند.

مردم جهان با خرید محصولات این شرکت ها، همه ساله میلیون ها دلار پول به «سیلیکون ولی» می فرستند!

X پژوهش در رابطه با ارتقاء گوشیهای آیفون در دره سیلیکون جزء کدام دسته از فعالیتهای اقتصادی تلقی میشود؟ **فعالتهای نوع چهارم**

خدمات

مرکز تجارت ملی - شانگهای - چین

بخش خدمات، فعالیت‌های متنوعی را در بر می‌گیرد و گسترش فعالیت‌های خدماتی بر چشم‌انداز و منظره شهرها تأثیرات بسیاری می‌گذارد. مؤسسات و نهادهای مالی، بانک‌ها، مؤسسات گردشگری و مجتمع‌های رفاهی، مؤسسات حمل و نقل، مراکز درمانی - آموزشی و ... موجب پیدایش ساختمان‌های بلندمرتبه و برج‌های عظیم در شهرها شده‌اند. مراکز خرید و مجتمع‌های تجاری چندطبقه که هم بخش خرید و هم بخش‌های تفریحی دارند، در بسیاری از شهرهای بزرگ جهان گسترش یافته‌اند. این مراکز معمولاً طراحی و معماری مشابهی دارند.

مرکز خرید - دبی - امارات متحده عربی

یکی از فعالیت‌های مهم بخش خدمات، تجارت است که نقش مهمی در اقتصاد جهان دارد و در درس بعد، آن را بررسی می‌کنیم.

فعالیت

- ۱- الف) در محل زندگی خود، چند نمونه از کالاها یا خدماتی را که محصول صنایع پیشرفته و نو هستند، شناسایی کنید و نام ببرید. (ب) ویژگی‌های صنایع پیشرفته را بیان کنید.
- ۲- پرس و جو کنید: مهم‌ترین فعالیت‌هایی که در پارک‌های علم و فناوری ایران صورت می‌گیرد، کدام‌اند؟ شرایط ورود پژوهشگران جوان به این پارک‌ها چیست و چگونه می‌توانند در آنجا فعالیت کنند؟
- ۳- در صورتی که در شهر یا منطقه محل زندگی‌تان پارک علم و فناوری وجود دارد، به همراه معلم خود از آن بازدید کنید و مشاهدات خود را به صورت گزارشی کوتاه بنویسید.

ارائه در کلاس

به طور گروهی، یکی از دو موضوع زیر را انتخاب کنید.

- ۱- درباره یکی از محصولات استوایی، نحوه تولید، ناحیه کشت و میزان استفاده و فروش آن محصول در جهان، اطلاعاتی گردآوری کنید و آن را در قالب گزارشی در کلاس ارائه دهید.
- ۲- در محل زندگی خود درباره یکی از انواع کشاورزی سنتی یا تجاری مطالعه و جست‌وجو کنید و سپس، درباره آن گزارشی همراه با عکس تهیه کنید و به کلاس ارائه دهید.

مهارت‌های جغرافیایی

تولید نقشه موضوعی

طرح نقشه (نقشه گنگ) کشورهای جهان را از ضمیمه آخر کتاب کپی بگیرید و با راهنمایی معلم و استفاده از اطلاعات جدول صفحه ۸۹ نقشه کشورهای عمده تولیدکننده برنج را تهیه و رنگ آمیزی کنید. میزان تولید و رتبه کشورهای را از زیاد به کم، با به کار بردن طیفی از رنگ‌ها و طراحی راهنمای مناسب نمایش دهید.

موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام نوع از فعالیت‌های اقتصادی است؟

پ: جنگلداری

ب: پردازش اطلاعات

الف: خرید و فروش

ط: حمل و نقل

ج: استخراج معدن

ت: تغییر شکل مواد اولیه در کارخانه‌ها

ن: افتتاح فرودگاه سفز

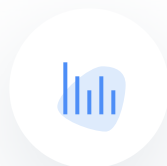
ق: تولید واکسن سرطان

ف: استخراج نفت از حوضه‌های نفتی آبادان

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد